

Evropská unie a rok 2006

03.března 2006 Jan Zahradil

Evropská unie v roce 2006 připomíná jedlíka, který toho snědl více, než je schopen strávit. Teď je mu z toho zle, zmítají s ním žaludeční křeče, pálí ho žába. Není divu, jen se podívejme na ta sousta: rozšíření o deset nových zemí, euroústava, zahájení rozhovorů s Tureckem, sestavování finančního rámce 2007-13 a mnoho dalších. Do toho pořádné porce legislativy, například taková směrnice o liberalizaci trhu se službami. A stále přicházejí další chody, někdy ve velmi nečekané úpravě - jako třeba pořádně uzrálý dánský sýr v arabském chlebu.

Co s tím? Odborník na výživu by zřejmě poradil, že je třeba přestat jíst, držet dietu, nechat trávicí soustavu odpočinout. Něco také bude muset nejspíš úplně ven, ostatně řečené euroústavě už se to přihodilo. Tvrdošíjní zastánci prohlubování evropské integrace však doporučují opačnou kůru: cpát si toho do jícnu stále víc a víc. Poslechne-li EU jejich návodu, stane se, co se musí stát: nenasyta nakonec praskne, jako onen odporný tlusťoch v Montypythonovském Smyslu života, a zaneřádí všechno kolem sebe.

Realita v EU

Už je čtenářům z toho špatně? Dobrá, nebudu v těchto barvitě nechutných metaforách pokračovat, přejdu na strohý popis skutečnosti. Teď je až do června předsednickou zemí Rakousko. Z jeho iniciativy se chystá „široká“ (jak moc široká, nikdo neví) debata o budoucnosti EU, jejímž výsledkem má být návrh, co si počít s nešťastnou euroústavou. Jde o štafetu, kterou chce Rakousko předat přes finské hlavy (Finsko předsedá EU v 2. pololetí 2007) přímo německému předsednictví, které se netají tím, že oživení euroústavy je jeho prioritou (na jakém jiném nejmenším společném jmenovateli by se ostatně mohla shodnout CDU a SPD). V tomto ohledu EU tedy jede bohužel dál ve starých kolejích, které vedou definitivně až na kolej slepou. Její strojvůdce si totiž jinou trasu ani neumí představit. Přesto by v roce 2006 mohlo zasvítit světlo na konci tunelu. To pokud by se podařilo dát na evropské úrovni dohromady politickou koalici demokratických, středopravicových, proevropských ale *ne-federalistických* politických stran, která by představila věrohodnou alternativu bezvýhodnosti současného politického mainstreamu EU. Katalyzátorem vzniku takového uskupení by se měl stát avizovaný odchod britských konzervativců z dosavadní aliance s Evropskou lidovou stranou. EPP a její lídři na tuto možnost zatím reagují s nečekanou, leč pochopitelnou popudlivostí, hraničící až s nepřátelstvím. Je to logické, cítí, že by vznik nového subjektu byl ohrožením jejich po léta pečlivě budované dominance na pravé části evropského politického spektra.

Jaký má být postoj ODS k situaci v EPP?

Zdá se, že EPP je schopna podniknout leccos, aby takovému vývoji zabránila. Protože ODS je považována za prvního přirozeného spojence britských konzervativců, musí se i ona připravit na nepříjemnou atmosféru nejrůznějších tlaků a ovlivňování, na politiku „cukru a biče“. V Evropském parlamentu už ostatně něco podobného zažíváme. Bude záležet na osvěcenosti a odvaze vedení ODS, zda dokáže takové situaci důstojně a rozhodně čelit a držet se svých politických principů, nebo zda zvítězí politická konformita a snaha „nedělat si problémy“. V prvním případě máme šanci, že přispějeme ke zrodu toho, co by se v dohledné budoucnosti mohlo stát novým politickým mainstreamem Evropy a definitivně v naší části Evropy ukotvíme jinou pravicovou politickou tradici,

než je ta kontinentální křesťansko-demokratická. V druhém případě se naopak do této tradiční střeoevropské, Německem a Rakouskem spoludefinované politiky propadneme až po uši a naše identita se začne pomalu rozplývat.